

Succesvol mislukkingstheater

Op naar de 'Dag van het debacle'
voor fondsen?

Start
Foundation

Door: Redactie DDB

05-10-2023

Vermogensfondsen

Verslag 'De moed om te falen'

'Mislukkingen zijn er niet om weg te moffelen, maar om van te leren', aldus directeur Jos Verhoeven van de 25-jarige Start Foundation. Het eigenzinnige en soms rebelse vermogensfonds presenteerde onlangs in Woerden het symposium 'De moed om te falen'. Op het podium werd vrijuit gesproken over projecten die mis gingen in de fondsenwereld en hoe daarvan te leren.

Chief Failure Officer Paul Iske van het Instituut voor Briljante Mislukkingen ontvouwt zijn theorie.
(Fotografie: Dirk Kome)

Het was nog een hele toer om aan relevante casussen te komen. Vermogensfondsen weiden liever niet uit over gemiste kansen en projecten die het niet redden. Dat is eigenlijk vreemd want in een wereld waarin miljarden omgaan is het voorkomen van herhaling van fouten en mislukkingen belangrijk genoeg. Bovendien: vrijwel elke beroepsgroep accepteert een geringe foutenmarge in deze complexe wereld.

Roemloos ten onder

Verhoeven nam zelf het voortouw met een mislukt initiatief om de Amsterdams prostitutiesector te ‘fatsoeneren’. Zijn plan voor een veilige werkomgeving voor sekswerkers ging destijds roemloos ten onder. Start Foundation speelde enerzijds als hypotheekverstrekker van maatschappelijk vastgoed en anderzijds als exploitatiefinancier een onmogelijke dubbelrol. Het bleek een fatale valkuil die niet was voorzien. De prostituees waren namelijk helemaal niet geïnteresseerd in een coöperatie. De gemeente Amsterdam had dus nooit aan dit project moeten beginnen. Verhoeven trok vervolgens zijn lessen: begin niet aan een project als je niet de juiste expertise in huis hebt. Het initiatief was om die reden niet realistisch, een plan dus bedoeld om te mislukken. Verhoeven: ‘Het kostte ons geld en toch was het de moeite waard. We hebben er veel van geleerd, geen spijt.’

Serius geld voor kansloze projecten

De Maastrichtse hoogleraar Paul Iske, Chief Failure Officer bij het Instituut voor Briljante Mislukkingen, kwam met een module vol mislukte casussen. Zoals een Eekhoornbrug van anderhalve ton in Wassenaar waarvan slechts één knaagdier met pluimstaart gebruik maakt. Zonde van het geld? Zeker, maar toch: ‘Wat zou de wereld zijn zonder lef, zonder toevallige ontdekkingen en zonder de optie te leren van wat misging?’

Wat zou de wereld zijn zonder lef?

Vanaf het podium behandelde Iske de reeks experimenteren, mislukken, leren, slagen. Hoe om te gaan met fouten en mislukkingen? De theorie is niet ingewikkeld en komt neer op een beredeneerde checklist: voorkom doorgesloten perfectionisme; straf fouten niet af, maar leer ervan; communiceer erover en deel ze met anderen; accepteer een zekere foutenmarge en last but not least: neem gecalculeerde risico's. De zaal luisterde ademloos.

Mislukken mag

De FIN, de branchevereniging van fondsen en foundations, omarmde het initiatief van Start Foundation en vond het ‘stoer’. FIN-directeur Siep Wijsenbeek: ‘Fondsen leveren innovatief geld en kunnen risico nemen. Dat geld is immers niet van donateurs of van de overheid.’ Wijsenbeek maakte een vergelijking met *venture capital*, geld dat investeerders in een beginnend bedrijf (*start-up*) steken. ‘Als FIN-leden moeten we samenwerken. Dat vereist durf.’

Ook René Bekkers, hoogleraar Filantropie aan de VU, prees het initiatief van Start Foundation. ‘Impactbescheidenheid past bij een wetenschappelijke houding. Je leert nu eenmaal van dingen die niet

kloppen. Mislukken mag want als alle projecten lukken ben je te voorzichtig. Er moet uitwisseling zijn, eventueel in een afgeschermd omgeving.' Het gaat volgens Bekkers om het leereffect. Lessen voor een volgende projectbeoordeling en -financiering.

Hoe verder?

Start Foundation kan terugkijken op een geslaagd initiatief. In de woorden van FIN-directeur Wijsenbeek typisch Start Foundation: innovatief, de controverserend opzoekend en de regels oprekkend. Maar hoe nu verder? Kunnen fondsen vaker hun voordeel doen met mislukkingen? Verhoeven van Start Foundation kwam met het idee om jaarlijks, samen met de FIN, 'De nacht van de mislukking' te organiseren. 'De dag van het debacle' kan natuurlijk ook.

Met dank aan onze verslaggever Floris Kappelle.